
كابينه‌ی نوي له ئيران؛ كۆكردنه‌وه‌ی هيز له دهستی بناژۆخوازان

04-09-2021

نووسه‌ره‌كان

ناوه‌ندی لیکۆلینه‌وه‌ی رووداو

| كاردۆ بېنەر |

پەرلەمانى ئىران لە رۇژانى رابردودا تەنیا متمانەى بە بەرېژىرى وەزارەتى پەرورەدە نەبەخشى، ئەمەش بە واتاى قىوولکردنى ۱۸ وەزىرى بەرېژىراوى دىكەى ئىبراھىم رەئىسى سەرۆككۆماری نوپى ولاتى ئىرانە. وەزىرەكان بە فەرمى دەست بە كار بوون و ئەمەش بە ماناى كۆتايىھاتنى چالاكىي ۸ سالىى حكومەتى حەسەن رۇحانىيە. بەلام ئەمە تەنیا كۆتايىك بۇ دەولەتى ميانەپۆى رۇحانى نىيە! بەگوپرەى ئالوگۆرى پلە و پۇستە ھەلبېژدراو و دەستنىشانكراوھەكان، و دەستبەسەرداگرتنى سىن ھىزى سەرەكىي دەسەلات، بە كردهوہ ئەمە سەرەتايەكە بۇ دەستپىكى يەكپارچەکردنى دەسەلات لە ژېر ركىقى بنازۇخوازانى ئىراندا. دياردەيەك كە دەتوانرېت وەك كۆتايى سەردەمى رېفۆرمخوازىيى كلاسېك شى بگرېتەوہ.

پېشىنەى بەكەدەستبوونى ھىزى بنازۇخوازن

ئەمە بەكەمجار نىيە كە لە ئىراندا ھىز بە تەواوہتى دەكەوېتە دەستى بنازۇخوازن. ئەوان پېشتەر لە سالى ۲۰۰۲شدا توانيان ھەلبېژاردنەكانى ئەنجومەنى ئىسلامىي شار و گوند، لە زۆربەى ولات، بەتايبەت لە تاران بۇ خۇيان مسۆگەر بگەن و، كەسايەتتايەكى كەمتر ناسراو بە ناوى " مەحمود ئەحمەدى نژاد" وەك سەرۆكى شارەوانى تاران دەستنىشان بگەن. سالى دواتر (۲۰۰۳) لە سىپەرى رەتكردنەوہى شايستەىي بەرېژىرە رېفۆرمخوازەكان بە شىوازى بەرېلاو، توانيان لە خولى ۷ مەجلىسى شەوراي ئىسلامىدا (پەرلەمان) بېنە زۆرىنە و لە كۆتايىدا لە بەھارى ۲۰۰۵دا، لە سىپەمىن ھەلبېژاردنى يەك لە دواى يەك، ئەمجار بە بەرېژىركردنى مەحمود ئەحمەدى نژاد، كورسىي سەرۆكايەتتايى كۆماریان بە دەستھىنا. بە لە بەرچاو گرتنى سەرۆكايەتتايى ئايەتوللا ھاشىمى شاھروودى (۱۹۹۹-۲۰۰۹) و دواتر ئايەتوللا ئامولى لارىجانى (۲۰۰۹-۲۰۱۸) بە سەر دەزگاي دادى ئىراندا، دەتوانرېت بگوترېت كە لەو ماوہەدا ھەموو بنگەكانى ھىز لە دەستى بنازۇخوازندا بوو.

چۆنىيەتى دەستبەسەرداگرتنەوہى ھىز لە لاىەن بنازۇخوازنەوہ

لە خولى نوپىشدا، بنازۇخوازن جارىكى دى بە پەپرەوگردنى ئەزموونى پېشووتر لە دەستبەبەرگردنى ھىزى بەكەدەست و رەھا، سەرکەوتوو بوون. كۆلەكەى سەرەكىي ئەم سەرکەوتنە لە دەستى ئەنجومەنى پاراستنى ياسادا بوو كە لە سىن ھەلبېژاردنى يەك بە دواى بەكدا، بە لىشاو شايستەىي زۆربەى بەرېژىرە رېفۆرمخوازەكان و تەنانت بنازۇخوازانى رەخنەگرىشى رەتكردەوہ، تاكوو بنازۇخوازانى نىو مەيدانەكە، بە ئاشكرا ھىچ بەرامبەر و بەرھەلستكارىكيان نەبېت. ھاوكات لەگەل ئەم دۇخەدا، گەمارۆكانى ئەمريكا و زيادکردنى گوشارى ئابوورى و ژيانى رۇژانە بۇ خەلك و ھەندى پەرچەکردارى توندوتىژانەى دەسەلات بەرمبەر خۇپىشاندان و ناپەزايەتتايى خەلكى، بوو بە ھۆكارى بەشدارىنەگردنى كۆمەلېكى زۆر لە خەلكانى خاوەن دەنگ لەو سىن ھەلبېژاردنەدا.

بەم جۆرە بنازۇخوازن سەرەتاي سالى ۲۰۲۰ لە ھەلبېژاردنى يازدەيەمى پەرلەماندا، توانيان زۆربەى كورسىيەكانى پەرلەمان بە دەست بېن و سەرۆكى پېشووى شارەوانى تاران، كە دۇپاوى چەندىن خولى ھەلبېژاردنى سەرۆكايەتى كۆمار بوو، وەك سەرۆكى پەرلەمان ديارى بگەن. دواتر لە دوو ھەلبېژاردنى ھاوكاتى سەرۆكايەتى كۆمار و ئەنجومەنى ئىسلامى شار و گونددا، كە بەھارى ۲۰۲۱ بەرپۆە چوو، بە ئاسانى سەر كەوتن.

ھاوتەرىبى ئەم ئالوگۆرپانە، رېبەرى ئىران، حوجەتولئىسلام موحسىنى ئىژەبى، كە كەسايەتتايەكى توندى بنازۇخوازە، وەك جىگەرەوہى ئىبراھىم رەئىسى بۇ سەرۆكايەتتايى دەزگاي دادوهرى ئىران دەستنىشان كرد تا بەشپۆەيەكى ئاشكرا و فەرمى، دەسەلات بە رېپۆەبەرەبەتتايى سىكۆچكەى ھىز لە دەستى بنازۇخوازندا بېت.

بارودۇخى رەوتە سىياسىيەكان لە دەولەتى رەئىسىدا

ئىبراھىم رەئىسى، كە خۇى بنازۇخوازىكى كۆنە، وىپراى بەلېنى پىكھىنانى كابىنەيەكى فرە كۆتلەى و بىرۆكرات، بە كردهوہ كۆى وەزىرەكانى لە نىو بنازۇخوازندا ھەلبېژارد. لە ئەنجومەنى وەزىرانى دەولەتى ئەودا، يەك كەسى رېفۆرمخواز و تەنانت ميانەپۆش بە دىناكرېت. رەئىسى ھەندىك لە نوپتەرانى رەوتى بنازۇخوازىي كە بە روالەت لە ھەلبېژاردندا بەرھەلستكارى بوون. وەك ئەندامانى كابىنەى دەولەت دەستنىشانكردوہ. لەو كەسانە، "سەيد عىزەتوللا زەرغامى" وەك وەزىرى مىراتى كولتورى و گەشتىيارى ھەلبېژارد، بە دەركردنى فەرمانىك "موحسىن رەزايى" وەك جىگرى سەرۆككۆمار بۇ كاروبارى ئابوورى دەستنىشانكرد. ھەرەھا راستەوخۇ پىشتىگرى لە "عەلپەزا زاكانى" بۇ سەرۆكايەتى شارەوانىي پاپتەخت كرد و چاوپرې دەكرېت بەمزوانەش "ئەمىرحوسەين قازىزادەھاشمى" لە گەل

“سەئىد جەلىلى” كە لە گەل رەئىسىدا بەربۇزى بنازۇخوازى كورسىي سەرۇككۇمارى بوون، بىنە خاوەن دوو پۇستى سەرەكى. لە كاتىكدا كە “موحسىن مېھرەلېزادە” و “بېھرۇز هېمەتى” دوو بەرھەلستكارى رېفۇرمخوازى ئەو، هېچ بەشېكىيان لەم پۇستە نوپئانەدا نېيە!

لە ئاكامدا و بە گوپرەى رووداەكان، دەتوانرېت بگوترېت: كۆى ئالوگۇرەكانى ۲ سالى رابردوو لە پانتايى سياسىي ئيراندا، باس لە ئىرادەى رېبەرانى كۇمارى ئىسلامىي ئىران بۇ پېكھىنانى حاكىمىيەتى رەھاي بنازۇخوازن بە سەر سەرجم دەزگا و رېكخراوەكانى ولتادا دەكات. وىستېك كە تەنانەت بوو بەھۆى پەسندنەكردنى شىاويەتى “عەلى لارىجانى” لە بنازۇخوازنى ميانرەو و “ئىسحاق جەھانگىرى” جىگرى رېفۇرمخوازى حەسەن رۇحانى لە لايەن ئەنجوومەنى پاراستنى ياسا، لە مەملەنىكانى سېزدەھەمىن ھەلېزاردنى سەرۇكايەتى كۇماردا.